

MAKEDONIJA: Uhapšen Arhiepiskop Jovan

Draško Đenović, Centar 9 (www.centar9.info), Beograd 12. decembar 2011.



Arhiepiskop ohridski i Mitropolit skopski Srpske pravoslavne crkve (SPC) Jovan (Vraniškovski) uhapšen je danas oko 12.30 časova popodne pri pokušaju ulaska u Makedoniju iz Grčke. Pravoslavna ohridska arhiepiskopija je danas potvrdila za Centar 9 da je Arhiepiskop uhapšen na graničnom prelazu Medžitlija i da je prebačen u zatvor Idrizovo.

Potparol makedonskog Ministarstva unutrašnjih poslova, Ivo Kotevski, izjavio je da prilikom hapšenja Arhiepiskop nije pružio otpor. „On je pokušao da uđe u Makedoniju sa srpskim pasošem.“ Kotevski je takođe izjavio da se radi provera pasoša, ali se pretpostavlja da je pasoš ispravan (legalan).

Nakon optužbi od strane Makedonske pravoslavne crkve (MPC) koja nije priznata od pomesnih pravoslavnih crkava i koja je stekla „autokefalnost“

svojom sopstvenom odlukom uz podršku tadašnjih vlasti socijalističke Jugoslavije 1967. godine, Arhiepiskop Jovan je osuđen u Makedoniji na zatvorsku kaznu od dve ipo godine 2010. godine, u odsustvu.

Da podsetimo, 16. novembra 2010. godine Arhiepiskop Jovan je bio uhapšen na bugarsko-srpskoj granici po poternici Interpola iz Makedonije, upravo radi izdržavanje ove zatvorske kazne, ali ga je sud u Bugarskoj oslobodio uz obrazloženje da je sudska presuda iz Makedonije rezultat gonjenja koja Arhiepiskop već devet godina podnosi na verskoj osnovi, a ne zato što je utvrđeno da je kriv po zakonu.

Kada je Pećka patrijaršija 2002. godine pozvala sveštenstvo MPC da prihvati liturgijsko i kanonsko jedinstvo sa SPC, a na osnovu Niškog sporazuma dveju crkava iz juna te godine, pozivu se odazvao tada episkop MPC veleški Jovan i sveštenici njegove eparhije. MPC je potom odustala od dogovora sa SPC, a 2005. Pećka patrijaršija je Jovana postavila za arhiepiskopa ohridskog.

Arhiepiskop Jovan prvi put je osuđen 2003. godine na zatvorsku kaznu zbog „remećenja javnog reda i mira i pružanja otpora policijskom službeniku“ pošto je pokušao da obavi krštenje u crkvi koju MPC smatra svojom. (vidi članak na engleskom:

<http://www.centar9.info/archive/article/pdf/119/en-EN/MACEDONIA:-Serbian-Bishop-sentenced-to-Solitary-Confinement>)

Na godinu i po dana zatvora osuđen je 2004. zbog „podstrekavanja na etničku i versku mržnju“. Obrazloženje je bilo da je Arhiepiskop u štampanom crkvenom kalendaru oklevetao MPC, da je prihvatio da bude egzarh Ohridske arhiepiskopije, te da je obavljao versku službu u roditeljskom stanu. Robijao je 220 dana.

Na dve godine osuđen je 2006, optužen za proneveru 57.000 evra. Sud je prvo odbacio optužnicu, a Apelacioni sud zatražio novo suđenje. Na drugom suđenju je oslobođen, ali je Apelacioni sud naložio treće suđenje posle kojeg je vladika u zatvoru bio 256 dana. Sličan je bio proces u Velesu, gde je takođe optužen za proneveru: dva puta je oslobađan, a treći put zatražen je pritvor pošto optuženi nije došao u sud gde, prema rečima advokata, nije bio ni pozvan.

Po toj optužnici, Arhiepiskop Jovan je u oktobru 2009. godine osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od dve godine i šest meseci, za krivično delo utaje novca koja se navodno odigrala dok je bio vladika veleške eparhije MPC. Sud je, takođe, odredio da isplati odštetu Makedonskoj pravoslavnoj crkvi od 14.804.211 denara (oko 240.000 evra).

Bugarski Interpol je novembra prošle godine zadržao na bugarsko-srpskoj granici Jovana Vraniškovskog na osnovu međunarodne poternice. Nju je raspisao osnovni sud u Bitolju početkom novembra na osnovu sumnje da je počinio krivično delo pronevere. Za Vraniškovskim je pre toga bila raspisana interna poternica radi služenja dvoipogodišnje zatvorske kazne zbog pronevere iz 2006., nakon što su prošli svi rokovi za svojevorno prijavljivanje.

Bugarski apelacioni sud je na sednici od 4. januara 2011. godine u Sofiji, odbio da izruči Arhiepiskopa Jovana Makedoniji jer bi izručenje bilo u suprotnosti sa članom 7, tačka 4 Zakona o ekstradiciji i Evropskim nalogom za hapšenje. Prema tom zakonu, izručenje se odbija ukoliko je progon nastao na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi. Sud je ocenio da bi se njegovim izručenjem Makedoniji nastavio verski progon arhiepiskopa Jovana.

Vladika Jovan više puta je fizički napadan, a crkve u kojima je pokušavao da služi su uništavane, dok je gradnja hramova sprečavana. (vidi članak na engleskom:

[http://www.centar9.info/archive/article/pdf/124/en-EN/MACEDONIA:-Monastery-demolished---another-church-demolition-planned,-and-Metropolitan-to-be-jailed? \)](http://www.centar9.info/archive/article/pdf/124/en-EN/MACEDONIA:-Monastery-demolished---another-church-demolition-planned,-and-Metropolitan-to-be-jailed?)

Pravoslavna ohridska arhiepiskopija godinama deluje bez registracije koju ne može da dobije od vlasti u Skoplju. Početkom avgusta 2010. Drugi osnovni sud u Skoplju, koji je nadležan za registraciju crkava i verskih zajednica u Makedoniji po zakonu iz 2007. godine, odbio je da registruje Pravoslavnu ohridsku arhiepiskopiju pod imenom „Grčka pravoslavna arhiepiskopija Pečke patrijaršije“ pošto sadrži ime koja već postoji u registru. Nakon što je proglašen za Arhiepiskopa SPC, Jovan je izbačen sa monasima iz zgrade mitropolije i raščinjen od strane MPC. Maja 2005. godine tadašnji patrijarh SPC Pavle je izdao Tomos o samostalnosti Pravoslavnoj ohridskoj arhiepiskopiji.

Arhiepiskop Jovan (svetovno Zoran Vraniškovski) rođen je 1966. u Bitolju u Makedoniji. U Skoplju je završio Građevinski fakultet 1990. godine i iste godine je upisao Bogoslovski fakultet SPC u Beogradu na kome je diplomirao 1995. godine, a 2011 je odbranio doktorat na Univerzitetu u Solunu, Grčka.